PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
The Regional Council of Päijät-Häme

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

VARSINAIS-SUOMEN LIITTO
EGENTLIGA FINLANDS FÖRBUND
REGIONAL COUNCIL OF SOUTHWEST FINLAND

KYMEN LAAKSON LIITTO

8.12.2020

Etelä-Suomen maakuntien kannanotto Kestävän kasvun ohjelmaan

Elvytystä sinne missä kasvun mahdollisuudet parhaat

Koronapandemia on vaikuttanut ja vaikuttaa koko maamme talouteen, kansainväliseen asemaan ja kilpailukykyyn. Koronasta voidaan elpyä vain, jos jälleenrakennus on kansallinen kysymys ja uuden kasvun perusta luodaan siellä missä siihen on parhaat edellytykset. Perinteistä aluepolitiikkaa ei tule sotkea elvytykseen. Selviytymisen on perustuttava siihen missä vahinkoa on eniten aiheutettu ja missä pitkän tähtäimen kasvun ja kehittymisen mahdollisuudet ovat parhaimmat. Näin vahvistuu myös Suomen kansainvälinen kilpailukyky.

Suomessa koronaepidemian ensimmäinen aalto runteli pahiten Etelä-Suomea ja nyt käynnissä oleva toinen aalto osuu pahiten samalle väestörikkaalle alueelle. Tällä on ollut dramaattiset vaikutukset Etelä-Suomen maakuntien elinkeinotoiminnalle ja työllisyydelle. Kuitenkaan valtion tukitoimet eivät ole painottuneet sinne missä tarve on ollut suurin.

Covid19-pandemia on alkuvaiheessa vaikuttanut voimakkaasti palveluyrityksiin ja vaikuttaa niihin edelleenkin. Tämän rinnalla on havaittavissa nyt myös tuotannollisten yritysten ongelmia. Tuotannolliset yritykset ja niiden toiminnot menestyvät vain, jos ne pystyvät uudistumaan välittömästi kriisin jälkeen ja jo sen aikana, muutoin niiden takaisin saaminen on lähes mahdotonta. Rahoitusta pitäisikin kohdentaa tällaisen yritystoiminnan edellytysten voimakkaaseen uudistamiseen. Näin se olisi ympäristöystävällistä ja resurssitehokasta, kun maailmanmarkkinat lähtevät uudelleen nousuun.

Etelä-Suomen maakunnat näkevät perusteltuna, että viimeistään EU:n elpymispaketin RRF-instrumentin rahoitus kohdennetaan EU:n tavoitteiden mukaisesti niille alueille, missä koronan aiheuttamat vauriot taloudelle ja työllisyydelle ovat suurimmat. RFF-rahoituksen kohdentamisessa painopiste on oltava niillä toimilla, jolla on merkitystä koko Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn näkökulmasta, ja joilla saadaan merkittävintä vaikuttavuutta koko Suomelle.

Nopean elpymisen kannalta yrityslähtöiset hankkeet ovat vaikuttavimpia. Yritysten investointeja tulee kasvun käynnistämiseksi sekä vihreän siirtymän ja digitalisaation vauhdittamiseksi tukea samoilla periaatteilla koko maassa tässä poikkeustilanteessa. RRF-välineeseen ei ole tarkoitus soveltaa alueellisia jakokriteerejä, mutta ilman muutoksia osa välineistä käytännössä tuo mukanaan vahvan alueellisen painotuksen.

RRF-rahoituksen tulisi mahdollistaa perusrakenteen investointituki yhtenä tuki-instrumenttina rahoitettaessa kuntien pienehköjä investointihankkeita. Näillä hankkeilla on oltava selkeä työllisyyspoliittinen ja yritysten toimintaympäristöä tukeva tavoite. Investointien tulee tukea Suomen kestävän kasvun tavoitteita. Tämä tulisi mainita ohjelman rahoitusperiaatteissa.

Perusrakenteen investointituki auttaisi kuntia niiden talouden kiristyessä ja mahdollistaisi Suomen siirtymistä uudelleen kasvun tielle.

Nyt jos koskaan Suomeen tarvitaan kestävää kasvua. Siltarumpujen ja alueellisten silppuhankkeiden sijasta keskiössä on oltava koko koronan jälkeisen Suomen kansainvälisen kilpailuaseman palauttaminen maailmantaloudessa.

Tuet oikeudenmukaisiksi; kärjiksi vihreä kasvu, innovaatiotoiminta ja digitaalisuus

Elinkeinoelämän uuden kasvun ja jälleenrakentamisen vauhdittamiseksi julkisia TKI-rahoituspanostuksia innovaatiotoimintaan on nostettava merkittävästi. Lisäpanostuksia innovaatiorahoitukseen tulee suunnata myös kasvuyrityksille, jota ilman ei voida saavuttaa 4 %:n TKI-menojen osuutta bruttokansantuotteesta. Yritystuilla tulee vauhdittaa vihreää kasvua ja siirtymää siellä, missä saadaan kansallisesti suurinta vaikuttavuutta. Siksi kansallista aluetukikarttaa tulee uudistaa siten, että sillä mahdollistetaan ELY:jen investointituen osalta korkeammat tukiosuudet myös eteläsuomalaisille yrityksille, vähintäänkin poikkeusaikana.

Vihreän kasvun ja hiilineutraalisuuden saavuttamisessa on etusijalle laitettava hankkeita, joilla otetaan merkittäviä askeleita kohti Suomen hiilineutraaliustavoitetta. Näitä ovat esimerkiksi Uudellamaalla Kilpilahden hukkalämpöputken rakentaminen, jolla alennetaan koko Suomen CO2-päästöjä 3–5 prosenttia, Lahden vähähiilisen rakentamisen kehittämiskeskuksen hiilineutraalin ja energiatehokkaan rakentamisen innovaatio-alusta, UPM:n Kotkaan suunnittelema Mussalon sataman biojalostamo sekä Lounais-Suomen Jätehuollon poistotekstiilin jalostuslaitosinvestointi, joka edesauttaa osaltaan Suomen poistotekstiilin erilliskeräysvelvoitteeen saavuttamista vuoteen 2023 mennessä.

Kiertotalouden vauhdittamiseksi tarvitaan investointeja pk-yritysten lisäksi suurissa yrityksissä. Samalla kun autetaan teollisia yrityksiä yli pandemian, tuella suunnataan niiden toimintaa kohti hiilineutraaliutta ja resurssitehokkuutta. Merkittävät kiertotalousinvestoinnit ovat suuria kokonaisuuksia, joiden kannattavuus on markkinoiden syntyvaiheessa heikko.

Digitaalisuuden vahvistamiseksi ja huippunopeiden yhteyksien lisäämiseksi tarvitaan lisäpanostuksia 5G-verkon rakentamiseen Etelä-Suomen kaupunkialueilla, sekä siihen liittyvän palvelurakenteen kehittämiseen. Samalla valokuituverkkoa on rakennettava kotitalouksille ja sen tukea on tasapuolistettava maassamme. Etelä-Suomen kaupungit voivat toimia kehittämisalustana älykkäille ja kestäville kaupunkiratkaisuille, joilla vauhditetaan 5G:n käyttöönottoa ja kansallisen tavoitteen saavuttamista olla ensimmäinen valtio, jossa on kattava 5G-verkko.

Elintärkeät kansalliset rakenteet turvattava ja niitä kehitettävä

Vaikeassa koronatilanteessa Suomen on ensisijaisen tärkeää varmistaa elintärkeät kansalliset ja kansainvälisiä yhteyksiä tukevat rakenteet ja palvelut. Esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentoasema vastaa 94 prosentista koko Suomen kansainvälisestä matkustajaliikenteestä, ja toimii eurooppalaisena Aasian lentoliikenteen solmukohtana. Julkisten investointihankkeiden aikaistamisella ja yksityisten investointien elpymisellä voidaan turvata Helsinki-Vantaan lentokenttäekosysteemin toiminta kestävän kasvun kansainvälisenä veturina.

Etelä-Suomi on myös koko Suomen laivaliikenteen ylivoimainen keskus. Satamien toiminnan alasajo koronatilanteessa on Suomen viennin ja tuonnin, kansainvälisen matkailun sekä alan osaamisen ja -investointien kannalta kuolinisku koko Suomen elinkeinoelämälle. Matkailuinvestointien tukeminen vahvistaa kotimaan matkailua ja luo pohjaa kansainvälisten markkinoiden elpymiselle.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF) käyttöön koko maassa

Komission alkuperäisen ehdotuksen mukaan Itä- ja Pohjois-Suomi olisivat saamassa tuen turpeen energiakäytöstä luopumiseen ja siitä aiheutuvien haittojen lieventämiseen. Koska tukisumma on huomattavan suuri, Suomen tavoitteet tulee olla selvästi kunnianhimoisemmat ja tukea pitää hyödyntää koko maan vähähiilisyyttä vauhdittavaan innovaatio- ja kehittämistoimintaan. JTF-rahaston yhtenä tavoitteena on tukea investointitarpeita, jotka liittyvät tehokkaaseen ja puhtaaseen energian tuotantoon ja sen käyttöönottoon sekä edistyneen teknologian siirtoon.

Laura Leppänen
maakuntajohtaja,
Etelä-Suomen maakuntien puheenjohtaja
Päijät-Hämeen liitto

Ossi Savolainen
maakuntajohtaja
Uudenmaan liitto

Kari Häkämies
maakuntajohtaja
Varsinais-Suomen liitto

Jaakko Mikkola
maakuntajohtaja
Kymenlaakson liitto